

**แนวนิพนธ์หลักสูตรและการเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี
วิชาเอกพัฒนาการครอบครัวและเด็ก**

นางงามจิตร จารุพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-193-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16906299

**TRENDS OF UNDERGRADUATE HOME ECONOMICS CURRICULUM AND INSTRUCTION
OF FAMILY AND CHILD DEVELOPMENT MAJORS**

MRS. NGANCHIT JARUPHAND

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements

for The Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-193-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวโน้มหลักสูตรและการเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์
ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนาการครอบครัวและเด็ก

โดย

นางงามจิตร์ จารุพันธ์

ภาควิชา

อุดมศึกษา

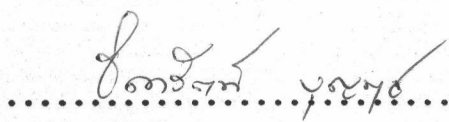
อาจารย์ที่ปรึกษา

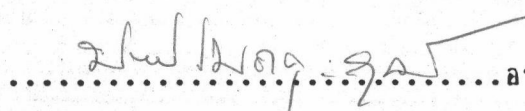
รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมฆาคุณวุฒิ

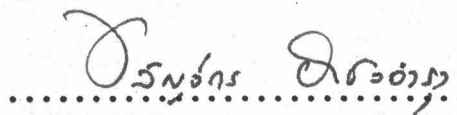
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตารัตน์ บุญชู)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมฆาคุณวุฒิ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชลิฎ์จกร อ้าชว้ารุง)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

งามจิตร์ จารุพันธ์ : แนวโน้มหลักสูตรและการเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์ ระดับ
ปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนาการครอบครัวและเด็ก (TRENDS OF UNDERGRADUATE HOME
ECONOMICS CURRICULUM AND INSTRUCTION OF FAMILY AND CHILD DEVELOPMENT
MAJORS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ, 203 หน้า. ISBN 974-584-193-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มหลักสูตรและการเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์
ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนาการครอบครัวและเด็ก โดยใช้การวิเคราะห์หลักสูตร และการเรียนการสอน
คหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนาการครอบครัวและเด็ก ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และศึกษาแนวโน้มการจัดหลักสูตรและการ
เรียนการสอน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 26 คน
ผลการวิจัยพบว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในอนาคตจะมีผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว คือ
บุคคลในครอบครัวตึงเครียด และโครงสร้างครอบครัวจะเป็นครอบครัวเดี่ยวที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นในการอบรม
เลี้ยงดูเด็ก อาจเป็นเหตุให้การพัฒนาการและความเจริญเติบโตของเด็กมีอุปสรรค นำไปสู่พฤติกรรมที่
เป็นปัญหา ดังนั้น แนวโน้มของสถาบันอุดมศึกษาควรได้เร่งผลิตบัณฑิตสาขาพัฒนาการครอบครัวและเด็กที่มี
ความรู้ความสามารถ รู้จักค้นคว้าวิจัย ตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลง มีทักษะในการสื่อสาร มีคุณธรรมและ
จรรยาบรรณ ในด้านการเรียนการสอน เน้นกระบวนการความคิด และการสำรวจปัญหาในการตัดสินใจ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพตั้งแต่ปีที่ 1 ถึง ปีที่ 4 ควรกำหนดให้นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาและต่ำกว่า
ศึกษาวิชาเกี่ยวกับครอบครัวศึกษา

ภาควิชา อุดมศึกษา

สาขาวิชา อุดมศึกษา

ปีการศึกษา 2536.....

ลายมือชื่อนิติ *งามจิตร์ จารุพันธ์*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ปทีป เมธาคุณวุฒิ*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C543261 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEY WORD: : CURRICULUM / INSTRUCTION/ HOME ECONOMICS/ FAMILY AND CHILD DEVELOPMENT

NGAMCHIT JARUPHUND : TRENDS OF UNDERGRADUATE HOME ECONOMICS CURRICULUM AND INSTRUCTION OF FAMILY AND CHILD DEVELOPMENT MAJORS : ASSO. PRO. PATEEP METHAKUNAVUDHI, Ph.D. 203 pp. ISBN 974-584-193-5

The purpose of this research was to study the trends of undergraduate home economics curriculum and instruction of family and child development majors. The current curricula from Sukothaithammathi-rat, Rajamonkala Institute and Kasetsart university were analysed by using documentary research. Trends of the curriculum and instruction studies by Delphi Technique from 26 expertises. The results revealed that the trends and movement of Thai society will effect Thai family in many ways such as stress in each family member and family construct, tend to be nuclear family. This type of family depends on the other people in child rearing which may cause retardation of child growth and development, and lead to deviate behaviors. Thus, hurry to produce the graduates were expected to proress the desired characteristics as follows being from this curriculum intellectual have ability to search for new knowledge sensitive for any change occured, having communication skills, good conduct in moral and ethics. Content of instruction should place an emphasis on the family education and child development. Learning process should emphasize thinking process and problem investigation for decision making. Courses for professional experience should be required from the first to the fourth year in every semester. Course regarding family and child development should be required for both undergraduate and high school students.

ภาควิชา.....อุดมศึกษา.....

สาขาวิชา.....อุดมศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2536.....

ลายมือชื่อนิติศ.....*นิเทศ จารุพร*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*สพ/ไมศก. ๑๖*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมฆาคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ข้อคิดเห็น แก้ไขข้อบกพร่อง ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง และขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่อนุเคราะห์แสดงความคิดเห็น และให้คำแนะนำอันทรงคุณค่า รวมทั้งให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญชู และรองศาสตราจารย์ ดร.ชลัญจกร อาชวอำรุง รวมทั้งคณาจารย์ ที่ ๆ และเพื่อนนิสิตในภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะ ให้คำแนะนำต่าง ๆ เอื้อเพื่อเอกสารและช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จจุล่งด้วยดี

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดวงสุดา เตโชติรส คณบดีคณะคหกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่ให้การสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอกราบอุทิศให้กับ คุณพ่อ คุณแม่ คุณอรุณ จารุพันธ์ ที่ ๆ ครูอาจารย์ ที่ให้สนับสนุนให้ได้รับการศึกษาและประสิทธิประสาทวิชา และลูก ๆ ที่ให้กำลังใจ ตั้งแต่ต้นจนเป็น "มหาบัณฑิต"

งามจิตร จารุพันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ความจำกัดของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	5
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมไทย.....	8
สถาบันครอบครัวไทยกับสังคมใหม่ของประเทศ.....	9
พัฒนาและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	15
หลักสูตรระดับอุดมศึกษา.....	19
การจัดการเรียนการสอน.....	27
การจัดประสบการณ์วิชาชีพ.....	31
การวิเคราะห์หลักสูตร.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38

	หน้า
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
การรายงานผลการวิจัย.....	49
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
หลักสูตรและการเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี	
วิชาเอกพัฒนาการครอบครัวและเด็ก.....	50
ผลการวิเคราะห์หลักสูตร.....	61
1. ด้านหลักสูตรวิชาเอกพัฒนาการครอบครัวและเด็ก.....	61
2. ด้านการเรียนการสอน.....	80
ผลการวิจัยแนวโน้มหลักสูตร.....	82
ตอนที่ 1 แนวโน้มของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย	
ผลกระทบต่อครอบครัว.....	82
ผลกระทบต่อเด็ก.....	85
ตอนที่ 2 แนวโน้มของการพัฒนาสถาบันครอบครัวและเด็กไทย.....	
การพัฒนาสถาบันครอบครัวไทย.....	87
คุณลักษณะของเด็กและเยาวชนอันพึงประสงค์.....	89
ตอนที่ 3 แนวโน้มของหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี	
วิชาเอกพัฒนาการครอบครัวและเด็ก.....	90
การวางวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	90
โครงสร้างของหลักสูตร.....	91
การเรียนการสอน.....	99
การจัดประสบการณ์วิชาชีพ.....	101
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....	104

บทที่

หน้า

ผลวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่แนวทางในการจัดหลักสูตร.....	105
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	109
สรุปผลการวิจัย.....	109
อภิปรายผลการวิจัย.....	122
ข้อเสนอแนะ.....	142
บรรณานุกรม.....	144
ภาคผนวก.....	150
ภาคผนวก ก.....	151
ภาคผนวก ข.....	156
ภาคผนวก ค.....	188
ประวัติผู้วิจัย.....	203

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนผู้เชี่ยวชาญตามรายละเอียดคุณสมบัติ.....	43
2. จำนวนผู้เชี่ยวชาญและความคลาดเคลื่อน.....	44
3. วิเคราะห์วัตถุประสงค์หลักสูตร.....	62
4. วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตร.....	64
5. วิเคราะห์วิชาการศึกษาทั่วไป / วิชาพื้นฐานทั่วไป.....	66
6. วิเคราะห์วิชาแกน / วิชาชีพพื้นฐาน.....	69
7. วิเคราะห์วิชาเฉพาะ / วิชาชีพเฉพาะสาขา.....	72
8. วิเคราะห์วิชาเฉพาะเลือก / วิชาชีพเลือก.....	76
9. การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่ผลกระทบต่อครอบครัว.....	83
10. การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่ผลกระทบต่อเด็ก.....	85
11. การพัฒนาสถาบันครอบครัวไทย.....	87
12. คุณลักษณะของเด็กและเยาวชนอันพึงประสงค์.....	89
13. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนา การครอบครัวและเด็ก.....	90
14. โครงสร้างของหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนา การครอบครัวและเด็ก.....	91
15. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไปหรือวิชาพื้นฐานทั่วไป.....	92
16. หมวดวิชาเฉพาะหรือวิชาเฉพาะสาขาคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนาการครอบครัวและเด็ก.....	95
17. หมวดวิชาเอกและวิชาชีพเลือกคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี วิชาเอก พัฒนาการครอบครัวและเด็ก.....	97
18. การเรียนการสอนหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนา การครอบครัวและเด็ก.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19. การจัดประสบการณ์วิชาชีพคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนาการครอบครัวและเด็ก.....	101
20. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนาการครอบครัวและเด็ก.....	104
21. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่มีผลกระทบต่อครอบครัว".....	189
22. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่มีผลกระทบต่อเด็ก".....	190
23. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "การนันทนาการในครอบครัว".....	191
24. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "คุณลักษณะของเด็กและเยาวชนอันพึงประสงค์".....	192
25. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "วัตถุประสงค์ของหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี	193
26. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "โครงสร้างของหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี	193
27. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "โครงสร้างของหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี	194
28. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "โครงสร้างของหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี	189
29. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "โครงสร้างของหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี	196
30. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "การเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี	199

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
31.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "การจัดประสบการณ์ วิชาชีพคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี	200
32.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละข้อความที่เกี่ยวกับ "ข้อคิดเห็นและข้อเสนอ แนะในการจัดหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี	201

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. องค์ประกอบการจัดหลักสูตรวิชาชีพ.....	23
2. ระบบการสอน.....	29
3. สัดส่วนเวลาการจัดประสบการณ์วิชาชีพ.....	34
4. ความสัมพันธ์ของวิชาคหกรรมศาสตร์.....	51